

MIJN INSPIRATIE

FRANK ADAM

Auteur en theatermaker. Zijn boek 'De droom van Aziz' verschijnt binnenkort als graphic novel, de gelijknamige voorstelling wordt hernomen in juni.

HET LIED

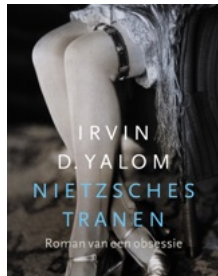
'Rêve d'éléphant' van Rêve d'Éléphant Orchestra

'Rêve d'Éléphant Orchestra is een ensemble dat – hoe zal ik het verwoorden – imaginaire junglemuziek schept. Het collectief combineert jazz met oosterse en Afrikaanse geluiden. Ik vind de groep interessant omdat hij vormelijk in geen enkel hokje thuishoort. Rêve d'Éléphant Orchestra creëert een continent in de verbeelding. De muziek is haast onwerkelijk.' 'Ook in mijn werk komt het onderbewuste naar boven. Dromen intrigeren me. Mijn boek *De droom van Aziz* wordt verteld vanuit het perspectief van een dode, met de bedoeling om een onbewuste gedachtenstroom op gang te trekken.'

'Muziek is directer dan het woord. Krachtiger ook. Ik werk graag met live improvisatiemuziek in mijn voorstellingen – wat een kunst op zich is. Waarom? De muziek gaat een dans met het woord aan. Muziek moet de inhoud van de tekst versterken. Niet alle kunstenaars hebben dat instinct.'

HET BOEK

'Nietzsches tranen' van de Amerikaanse psychiater en auteur Irvin D. Yalom

'Als je dit boek uit hebt, heb je niet alleen een boek gelezen maar ook een therapieessie meegemaakt. Dit boek biedt troost: je voelt je achteraf letterlijk een ander mens.'

'In mijn reeks

Confidenties aan een ezelsoor (in september verschijnt het vijfde boek, 'Belgische fabels') ondergaan de personages een therapeutische ervaring, en de lezer ongewild ook. Naargelang je iets te weten komt over jezelf, voel je je als het ware lichter, je kan jezelf beter relativeren. De onderbouw van mijn werk is sterk psychologisch.'

DE MENS

Zhuangzi, Chinees filosoof en dichter (derde eeuw voor Christus)

'In *De geschriften*, een filosofisch traktaat, toont Zhuang zich van zijn meest humoristische kant. Wanneer Confucius, zijn tijdgenoot, een visser aanspreekt en klaagt over de pech die hem trof op zijn reizen, zegt de man fijntjes: "Het valt niet mee u naar uzelf te laten kijken." Zhuangzi steekt de draak met Confucius, maar tegelijk kaart hij de moeilijkheid aan om jezelf onder ogen te zien. Ook in de therapie – de visser werkt in het verhaal als een psychiater – geldt die regel. Zhuangs woorden heb ik als motto genomen voor de reeks *Confidenties aan een ezelsoor*. Inhoudelijk vormen ze de rode draad door de boeken.'

HET BEELD

'Mr. Nobody' van de Belgische regisseur Jaco Van Dormael

'De elementen die Van Dormael aanhaalt in zijn film – de verbeelding, het liefdesverhaal, de filosofische verwondering – liggen in de lijn van wat ik doe. Wat ik waardeer aan de prent is dat Van Dormael met één been in de moderne tijd staat, en met één eruit: *Mr. Nobody* vindt plaats in de toekomst en het verleden, als een gekke vorm van retrofuturisme, maar tegelijk lijkt de regisseur te willen zeggen: "Lééf! Leef in het heden!"'

'De spanning tussen jong en oud, tussen leven en dood, is wat me ontroert in *Mr. Nobody*. In de film blikt het hoofdpersonage op hoge leeftijd terug naar zijn kinderjaren. Het is een hartverscheurend ogenblik: ik heb mijn vader palliatief bijgestaan in zijn laatste dagen, waarin hij anekdotes over zijn jeugd vertelde die ik nooit eerder had gehoord. Van Dormael heeft gelijk: op het einde ga je terug naar het begin. Kunst die via een artistieke omweg het leven zo echt portretteert dat ze zichzelf – heel even – onzichtbaar maakt, kunst die zich nederig opstelt ten opzichte van het leven, dat soort kunst inspireert me.' (vdm)

'Mr. Nobody': leef in het heden. © rr

HOE WIJ GEOBSEDEERD RAAKTEN DOOR

De borsten maken de vrouw

Dat de amputatie niets afdoet aan haar vrouw-zijn, benadrukte Angelina Jolie. Hoe groeide de borst uit tot de ultieme zetel van de vrouwelijkheid?

EVA BERGHMANS

Russ Meyer, de koning van de trashy groteborstenfilm en zo doende een geliefd doelwit van feministen, kon het niet helpen, zo legde Kitten Natividad, fetisjactrice en geliefde, uit. Als kind van een alleenstaande moeder groeide Russ uit tot een moederskindje, met eeuwige heimwee naar dat troostende gevoel van een paar borsten dat je halve kinderlijf omhult. Een borstenanekdote zoals er zoveel zijn, maar wel een veelzeggende, omdat ze laat zien hoe beladen borsten zijn. Ze zijn van de moeder en van de minnares. Ze zogen en troosten, maar even goed doen ze springen van geilheid of worden ze een bron van gevaar, zoals Angelina Jolie ondervond.

In haar getuigenis in *The New York Times* benadrukte de actrice dat ze zich niet minder vrouwelijk voelt door de amputatie. Ze legt erbij uit hoe ze haar tepels kon houden, en hoe haar kinderen op een litteken na nog dezelfde moeder voor zich zien staan. Houdt ze zich stoer, of klinkt het woord amputatie ingrijpender dan het doorgaans is? De technieken voor borstreconstructies zijn de laatste jaren fel geëvolueerd. Tachtig procent van de reconstructies gebeurt met lichaamseigen weefsel, zegt Philippe Houtmeyers van de afdeling Plastische Heelkunde van de universiteit van Gent. Het resultaat voelt natuurlijker en warmer aan, en het evolueert mee met het lichaam. De huid blijft bij een reconstructie behouden, en als het type kanker het toelaat, blijven de tepelhof en soms ook de tepel be-

houden. Maar lichaamseigen of niet, vrouwelijkheid blijft iets waar patiënten mee worstelen, zegt Houtmeyers – zeker als ze niet meteen voor een reconstructie kiezen, omdat ze in eerste instantie bezig zijn met overleven. Na enkele jaren zonder borsten kloppen ze vaak toch aan voor een reconstructie. Reconstructie mag u overigens behoorlijk letterlijk nemen: slechts een minderheid van de patiënten kiest ervoor om met kleinere of grotere borsten uit het operatiekwartier te komen.

Lingerie

Maar met een reconstructie is de kwestie van de vrouwelijkheid verre van opgelost. Zelfs een eerste keer over de drempel van de lingeriewinkel stappen wekt schroom, vertelt de lingerieontwerpster Marlies Dekkers, die samen met een plastisch chirurg onderzocht hoe ze borstkankerpatiënten kan helpen om zich goed in hun vel te voelen. 'Op het moment dat ze zegt "Ik wil een beha", zet zo'n vrouw een belangrijke stap in een verwerkingsproces dat al lang aan de gang is. Op de avonden die we met patiënten organiseerden, bleek tachtig procent met een gewone beha te kunnen, als die goed ontworpen is. Ik werk met brede beugels, die de litten niet irriteren. En met accenten en accessoires die de aandacht afleiden van kleine onvolkomenheden. Dat waren heel emotionele avonden, die vrouwen waren door het dolle heen. Dat ze een beha van Marlies Dekkers aan kunnen, betekent voor hen heel wat, het bevestigt hen in hun vrouwelijkheid.' Of we toch niet te veel belang hech-

EEN LICHAAMSDEEL

Mensenvrouwtjes zijn het enige zoogdier dat permanent borsten heeft, zoals deze Dita Von Teese graag illustreert. © photo news

ten aan borsten, nu we overal perfecte appelvormige exemplaren zien, in reclame, in videoclip, in series en films? Marlies Dekkers is in elk geval niet van plan om zich er druk over te maken. 'Ach, ik zou de tijd niet willen terugdraaien. Het is pas de laatste decennia dat vrouwen hun borsten kunnen laten zien zoals ze dat zelf willen, en dat vind ik een heel belangrijke verworvenheid. En nee, we doen dat niet per se omdat mannen graag kijken. Ik ben me heel erg bewust van de geschiedenis van de borst – als ik vazen zou ontwerpen, zou ik het niet half zo boeiend vinden.'

Gekaapt

Dat de geschiedenis van de borst onuitputtelijk is, bewees Marilyn Yalom in haar gelijknamige boek. Elk tijdperk huldigt zijn eigen type borst, zo betoogt ze, en dat valt niet los te zien van de mentaliteit. In de renaissance waren blote borsten schering en inslag, maar ze waren van het zedige, zogende type – de heilige madonna op kop. De Franse revolutie kaapte de borsten van Marianne als teken van vrijheid, broederlijkheid en gelijkheid – ideeën die ook de feministen in de wereld dachten te kunnen verspreiden door hun beha's weg te gooien. En zelfs in deze tijd van bekoorlijke appeltjes is de borst haar politieke lading nog niet kwijt, denk maar aan de recente acties van Femen. Wonderlijk dat een blote borst met een slogan erop nog zoveel aandacht kan krijgen. 'Tja, die obsessie zal pas overgaan als we allemaal permanent met onze borsten blootlopen, zoals jagers-verzamelaars-volkeren', merkt wetenschapsfilosofe en 'darwinistische feministe' Griet Vandermassen nuchter op. Hoewel de borstenobsessie niet wereldwijd zulke epidemische vormen aanneemt, zouden er gegronde biologische redenen voor kunnen zijn. De mensenvrouw is het enige zoogdier dat continu borsten heeft, zelfs als er in de verste verte geen te zogen nakomelingen te bespeuren

zijn. Hoe de evolutie dat gelukkige sprongetje gemaakt heeft, is onzeker, maar er zijn heerlijke hypothesen over, te beginnen bij de vermakelijke klucht van Desmond Morris. Hij betoogde in *De naakte aap* dat de natuur een lookalike van de billen installeerde aan de voorkant van de vrouw, omdat het op twee poten lastig is om met je kont voldoende aandacht te trekken. De meest gangbare hypothese is tegenwoordig dat de borsten een etalage van ons genetisch materiaal zijn. Het gaat dan niet per se om de grootte, wel om de stevigheid. 'Hoe stevig borsten zijn, hangt af van de verhouding tussen de vetsoorten', legt Vandermassen uit. 'Hoe meer gynoïde vet – een type vet dat aangemaakt wordt onder invloed van het vrouwelijke hormoon oestrogeen – hoe steviger een borst. Het is niet onzinnig dat mannen stevige borsten verkiezen, want gynoïde vet bevat veel onverzadigde vetzuren, en dat is goed voor de hersenen van de baby die gezoogd wordt.' Mannen mogen dan snel hun verstand verliezen, hun pik is kennelijk goed geprogrammeerd. 'Borsten zijn een wapen', zegt de kunstenares Anne-Mie Van Kerckhoven. 'Geef mannen een blote borst en hun bewustzijn schakelt een niveau lager. Vrouwen zien hun borsten veel minder uitgesproken als iets seksueels. Maar ze leren om naar hun borsten te kijken zoals mannen dat doen. Met dat idee speel ik volop in mijn werk.' 'In mijn nieuwste werk, dat ik aan het opstellen ben in Fort 6 in Wilrijk, toon ik twee vrouwen die elkaar al schermend ontbloten. En daarbij komt een tekst over *waste control* – je moet weten dat die forten in 1860 gebouwd zijn, om de Fransen buiten te houden. Maar uiteindelijk bleek de artillerie zo'n stap vooruit gezet te hebben dat de forten onbruikbaar waren. Dus ik gebruik de tranceverwekkende blote vrouwen, net zoals de massamedia dat doen, om mensen te doen stilstaan bij de wegwerpcultuur.'

'Geef mannen een blote borst en hun bewustzijn schakelt een niveau lager'

ANNE-MIE VAN KERCKHOVEN
kunstenares

'Het decolleté is een feministische verworvenheid'

MARLIES DEKKERS
lingerieontwerpster

VIER ZIET U GRAAG

WIE WORDT DE SLIMSTE GEMEENTE?

Vanavond de ontknoping. Wordt het De Pinte, Leuven of Aarschot?

DE FINALE VAN DE SLIMSTE GEMEENTE VANAVOND 22.00